

Telemark tingrett
v/ sorenskriver Dag Bjørvik

Merknader til statsadvokatens begjæring av 05.01.22, ref 21-119125MED-TTEL/TSKN

Vi er gjort kjent med statsadvokatens begjæring om omgjøring av Telemark tingretts beslutning av 13. desember 2021, om unntak fra opptaksforbudet i domstollovens § 131a.

Vi vil på det sterkeste anmode tingretten om å opprettholde sin beslutning, en beslutning som fremstår som godt begrunnet, og helt i tråd med det som er intensjonen med hjemmelen for å gjøre unntak fra det generelle opptaksforbudet. Aktoratet hadde ikke innvendinger til NTBs forespørsel da den ble fremmet, og det er, ut fra statsadvokatens begjæring, vanskelig å forstå hva som har endret seg i løpet av de ukene som har gått siden det.

Etter vårt syn har tingretten, i sin beslutning, foretatt en helt korrekt og meget presis vurdering, ut fra det som er formålet med unntakshemmelen i § 131a, samt tilhørende forskrifter. Saken har utvilsomt stor allmenn interesse, og det er vanskelig å se på hvilken måte opptak og kringkasting av den forvaringsdømtes forklaring skulle påvirke behandlingen av saken negativt.

Statsadvokaten har, slik vi leser begjæringen, anført tre grunner for hvorfor tingretten skal omgjøre sin egen beslutning. Etter vårt syn er det ingen av dem som står seg, sett opp mot det som er det grunnleggende kriteriet for ikke å gjøre unntak fra opptaksforbudet, dersom den allmenne interessen er tilstrekkelig sterk.

For det første anfører statsadvokaten at *«Forvaringsdømte Breivik har et soningsregime med særlig høyt sikkerhetsnivå, blant annet hva gjelder kommunikasjon fra fengselet, som vanskelig kan ivaretas ved å tillate filmopptak.»* Vi har vanskelig for å forstå hva statsadvokaten mener her. Den forvaringsdømte skal altså forklare seg i åpen rett. Det er ikke fremmet krav om at dørene skal lukkes, eller at det skal legges begrensninger på medienes adgang til å referere fra rettssaken, ei heller fra tiltaltes frie forklaring.

For det andre anfører statsadvokaten at *«Breivik bør ikke under sin forklaring for domstolen få en talerstol for sitt budskap - det er han alene som har kontroll på innholdet i sin forklaring.»* Dette mener vi er en oppsiktsvekkende forståelse av norske domstolars rolle og saksbehandling. Norske domstoler er ikke talerstoler for noen, de er frie, uavhengige og rettslig forankrede institusjoner, som behandler rettslige spørsmål etter nøye og grundige prosessuelle regler. Breivik (Tjotolf Hansen) har selvsagt ikke «alene kontroll på innholdet i

sin frie forklaring». Det er rettens administrator som avgjør hvorvidt også frie forklaringer holder seg til saken og er relevante for de rettslige spørsmålene som er til behandling. Det så vi også under hans frie forklaring under hovedforhandlingen i Oslo tingrett i 2021. Vi har i så måte større tiltro til tingrettsdommerens evne til å sørge for at det som skjer i retten er relevant for saken enn hva statsadvokaten tilsynelatende har.

For det tredje fremholder statsadvokaten at «*Kringkasting av hele eller deler av Breiviks forklaring vil dessuten virke støtende og trolig traumatiserende på de mange fornærmede og etterlatte i saken – ikke bare i løpet av forhandlingen, men også ved bruk av opptakene i årene fremover. Filmopptak av hans forklaring vil således medføre en helt urimelig merbelastning for de som er berørt av hans straffbare handlinger.*» Til dette er å si at det er påstander statsadvokaten verken kan dokumentere eller sannsynliggjøre. At mange fornærmede og pårørende vil oppleve det som ubehagelig å se den dømte fremføre en fri forklaring er sannsynlig. Hvorvidt det vil virke traumatiserende eller ikke, ligger langt utenfor statsadvokatens kompetanseområde å vurdere. Dessuten er det ikke slik at pårørende og etterlatte *må* se disse opptakene. Like fullt har imidlertid mange pårørende og fornærmede allerede meldt seg på for å kunne overvære rettsforhandlingene fra ulike lokaler rundt om i landet. Dette er valg som de det gjelder fritt kan gjøre.

På dette grunnlaget ber vi tingretten om å opprettholde sin beslutning fra 13. desember.

Oslo, 2022-01-11

Med vennlig hilsen

Arne Jensen
generalsekretær
Norsk Redaktørforening